

Sygn. akt I ACa 54/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	Wiceprezes SA Jacek Gołaczyński (spr.)
Sędziowie:	SSA Tadeusz Nowakowski SSA Jolanta Solarz
Protokolant:	Teresa Wróbel - Płatek

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2014 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **A. W.**

przeciwko **(...) SA w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu

z dnia 22 października 2013 r. sygn. akt I C 197/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I o tyle tylko, że zasądzoną nim kwotę obniża do 40.000 (czterdzieści tysięcy) złotych; w punkcie II, że zasądza od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Okręgowego w Opolu) 2.200 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej liczonej od uwzględnionego powództwa i kwotę 368,80 zł tytułem wynagrodzenia biegłych;

2. w pozostałej części apelację oddala;

3. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej 3.800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 października 2013 r., sygn. akt I C 197/12, Sąd Okręgowy w Opolu I Wydział Cywilny w pkt I zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od 10 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił;

w pkt II zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 4.000 zł tytułem kosztów opłaty sądowej liczonej od uwzględnionego powództwa i kwotę 669,20 zł tytułem wynagrodzenia biegłych; w pkt III odstąpił od obciążenia powoda kosztami oddalonego powództwa ponad kwotę którą poniósł; w pkt IV zniósł koszty zastępstwa procesowego wzajemnie między stronami.

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał, że spór pomiędzy stronami dotyczył wysokości należnego powodowi zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek wypadku komunikacyjnego. Ustalając kwotę zadośćuczynienia, Sąd uwzględnił wiek powoda, uciążliwość i czas trwania procesu leczenia, fakt odczuwania do tej pory przez powoda silnego bólu, a także szczególnie dotkliwe następstwa psychiczne zdarzenia. Ponadto Sąd Okręgowy powołał się na opinię biegłego sądowego, który uznał co prawda, że obecnie leczenie powoda uległo już zakończeniu, jednak rokowania co do przyszłości są trudne do ustalenia. Biegły ocenił, że w zakresie ortopedycznym trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 15 %. Biorąc pod uwagę wskazane okoliczności, Sąd uznał, że kwota adekwatna do rozmiaru krzywd i cierpienia doznanych przez powoda w związku z wypadkiem wynosi 100.000 zł, przy czym wcześniej pozwany wypłacił już powodowi kwotę 20.000 zł, a zatem Sąd zasądził pozostałą część zadośćuczynienia, tj. 80.000 zł. Orzekając o kosztach, Sąd przyjął, że pozwany przegrał proces w 73%.

Od powyższego wyroku pozwany wniósł apelację, w której zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w części, tj. w zakresie pkt I, II, III i IV, zarzucając mu:

a) naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i dokonanie dowolnej oceny materiału dowodowego,
- art. 100 i 102 k.p.c. poprzez niewłaściwe ich zastosowanie i rozdzielenie kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego w sposób nieadekwatny do wyników tego postępowania,

b) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 6 k.c., poprzez przyjęcie, iż powód udowodnił zakres szkody uzasadniający przyjęcie wysokości odpowiedniego zadośćuczynienia w kwocie łącznej 100.000,00 zł, ,
- art. 445 § 1 k.c. poprzez uznanie, że w okolicznościach sprawy kwotą odpowiednią dla powoda z tytułu zadośćuczynienia będzie kwota 100.000 zł.

W związku z podniesionymi zarzutami pozwany wniósł o:

1. zmianę wyroku w tej części poprzez:

- w zakresie punktu I – zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda A. W. kwoty 40.000 zł (czterdzieści tysięcy) zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 10 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty oraz oddalenie powództwa w pozostałym zakresie,
- w zakresie punktu II, III, IV – poprzez odpowiednią ich zmianę z uwzględnieniem proporcji, w jakich strona pozwana wygrała sprawę, przy uwzględnieniu przedłożonego w toku postępowania przed Sądem I instancji spisu kosztów w kwocie 4.029,45 zł,

2. zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona pozwana wskazała, że zasądzona na rzecz powoda kwota 80.000 zł (łączna kwota zadośćuczynienia 100.000 zł) jest rażąco wygórowana w realiach tej sprawy, zaś kwotą odpowiadająca krzywdzie fizycznej i psychicznej powoda jest kwota 40.000 zł (łącznie 60.000 zł). Zdaniem powoda przesądza o tym treść sporządzonej opinii biegłego sądowego ortopedy, zgodnie z którą udział powoda w przedmiotowym wypadku drogowym spowodował u powoda trwały uszczerbek na zdrowiu z przyczyn ortopedycznych w wysokości 15%, a obecnie powód odzyskał sprawność ruchową, jaką posiadał przed wypadkiem. Pozwany podniósł także, że w ocenie biegłego neurologa z przyczyn neurologicznych zdarzenie nie spowodowało trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda, ani nie doprowadziło do uszkodzenia układu nerwowego. Jak zaznaczył pozwany, opinie biegłych sądowych nie zostały

zakwestionowane przez powoda. Ponadto zdaniem strony pozwanej Wtoku postępowania sądowego powód jednak w żaden sposób nie udowodnił, by stan jego zdrowia psychicznego wskutek wypadku uległ pogorszeniu. Pozwany nie zgodził się również z oceną Sądu Okręgowego, który uznał, że długotrwała rehabilitacja powoda jest okolicznością potwierdzającą zasadność zasądzonego zadośćuczynienia.

W złożonej odpowiedzi na apelację powód oddalenie apelacji pozwanego w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego postępowaniu apelacyjnym, według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód podniósł, że zarzuty sformułowane w apelacji są chybione, bowiem, że zakres szkody, jakiej doznał, został w pełni udowodniony, co uzasadniało przyjęcie wysokości odpowiedniego zadośćuczynienia w kwocie 80.000 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje w pełni na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 455 § 1 k.c. suma pieniężna przyznana tytułem zadośćuczynienia powinna być odpowiednia. Ze względu na niedookreślony charakter pojęcia „odpowiedniej sumy” ustalenie wysokości zadośćuczynienia zależy od oceny sądu. Ponieważ zadośćuczynienie ma na celu naprawienie szkody niemajątkowej, wyrażającej się doznaną krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych, zasadnicze znaczenie ma w tym kontekście rozmiar doznanej krzywdy. Niemajątkowy charakter krzywdy uniemożliwia jej określenie w pieniądzu, jednak z reguły wysokość zadośćuczynienia powinna odpowiadać wielkości ustalonej krzywdy, ponieważ w przybliżeniu świadczenie stanowić ma ekwiwalent utraconych dóbr. Odstępstwa od tej reguły powinny mieć zupełnie wyjątkowy charakter (Komentarz do art. 445 k.c., [w:] Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania - część ogólna, red. A. Kidyba, LEX 2010, teza 20.

Ocena dokonywana przez sąd powinna uwzględniać całokształt okoliczności sprawy. Wysokość zasądzonej sumy należy kształtować tak, aby stanowiła ona odzwierciedlenie doznanego uszczerbku na zdrowiu oraz przynosiła poszkodowanemu realną kompensację cierpień fizycznych i psychicznych. Zgodnie z interpretacją przyjętą w judykaturze do kryteriów, jakie należy brać pod uwagę przy ustalaniu wysokości przysługującego poszkodowanemu świadczenia, zalicza się czynniki obiektywne – w tym czas trwania oraz stopień intensywności cierpień fizycznych i psychicznych, nieodwracalność skutków urazu, rodzaj wykonywanej pracy wiek poszkodowanego, szanse na przyszłość, a także i subiektywne, jak np. poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiowa, niemożność czynnego uczestniczenia w sprawach rodziny, konieczność korzystania z pomocy innych osób w sprawach życia codziennego (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2011 r., sygn. akt I PK 145/10; z dnia 9 listopada 2007 r., sygn. akt V CSK 245/07; z dnia 14 lutego 2008 r., sygn. akt II CSK 536/07; z dnia 26 listopada 2009 r., sygn. akt III CSK 62/09; z dnia 28 stycznia 2010 r., sygn. akt I CSK 244/09).

Należy przyjąć, że na gruncie stanu faktycznego niniejszej sprawy Sąd Okręgowy dokonał błędnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i ustalił zawyżoną kwotę zadośćuczynienia zasądzonego na rzecz powoda. Wprawdzie Sąd w ramach dokonanej oceny dowodów zasadnie przyjął, że na ustalenie sumy należnego zadośćuczynienia wpływ mają wskazane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku okoliczności, obejmujące: wiek powoda, uciążliwość procesu leczenia, podczas którego powód przeżył skomplikowany zabieg operacyjny, okres rehabilitacji, fakt odczuwania przez powoda do dnia dzisiejszego silnego bólu i konieczność okresowego przyjmowania leków przeciwbólowych, jak również następstwa psychiczne wypadku oraz fakt, że po opuszczeniu szpitala powód wymagał stałej pomocy osób trzecich i nie mógł kontynuować pracy zarobkowej. Jednocześnie jednak należy stwierdzić, że nie doszło do wykazania przez stronę powodową – przy pomocy zaoferowanego materiału dowodowego – krzywdy w rozmiarze, który uzasadniałby przyznanie zadośćuczynienia w wysokości ustalonej w wyroku.

Podkreślenia wymaga, że w świetle opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii obecny stan zdrowia powoda jest dobry i nie stwierdza się u niego zaburzeń ruchowych ani funkcjonalnych, a w konsekwencji skutki

urazu nie wpływają na możliwość podjęcia przez powoda pracy zarobkowej. Z punktu widzenia ortopedycznego powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 15%. Biegły neurolog stwierdził natomiast, że wypadek nie spowodował u powoda uszkodzenia układu nerwowego ani trwałego uszczerbku na zdrowiu w zakresie układu nerwowego. Ocena przeprowadzona przez powołanych w sprawie biegłych sądowych wskazuje na konieczność dostosowania sumy zadośćuczynienia należnego powodowi do okoliczności stanu faktycznego poprzez jej odpowiednie zmniejszenie w stosunku do kwoty zasądzonej w wyroku Sądu Okręgowego. Jest to tym bardziej zasadne, że – jak wynika z materiału dowodowego podlegającego ocenie Sądu – po zakończeniu leczenia powód nie był poddawany kontroli ortopedycznej ani neurologicznej, jak również nie korzystał z konsultacji psychiatry czy psychologa. Co więcej, powód podjął i aktualnie prowadzi działalność gospodarczą. Powyższe pozwala na stwierdzenie, że stan zdrowia powoda uległ poprawie pod względem fizycznym i psychicznym (brak zatem podstaw do kwalifikowania wpływu wypadku na stan psychiczny powoda jako szczególnie dotkliwego). Tym samym wysokość zadośćuczynienia ustalona przez Sąd pierwszoinstancyjny nie odpowiada kryteriom kodeksowym, jest bowiem niewspółmierna w stosunku do zakresu krzywdy doznanej przez powoda. Istnieją wobec tego podstawy do uznania za adekwatną rekompensatę sumy zadośćuczynienia w wysokości 60.000 zł, z czego kwota 20.000 zł została już wcześniej wypłacona powodowi przez pozwanego.

Konsekwentnie, wobec przyjęcia odmiennej wysokości zasądzonych zadośćuczynienia, odpowiedniej modyfikacji ulega stosunek kosztów postępowania ponoszonych przez strony, stosownie do stopnia wygranej stron w procesie.

W świetle przytoczonych powyżej okoliczności orzeczono jak na wstępie (art. 386 § 1 k.p.c.).

bp